

Innst. 259 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra Stortingets presidentskap

Dokument 14 (2012–2013)

Innstilling fra Stortingets presidentskap om innholdsmessig revisjon av Stortingets forretningsorden

Til Stortinget

1. Bakgrunn

Stortingets presidentskap legger med dette frem forslag om vedtakelse av en rekke endringer i Stortingets forretningsorden.

Forslagene bygger på rapporten fra arbeidsgruppen for innholdsmessig revisjon av Stortingets forretningsorden, som ble avgitt til Stortingets presidentskap 28. februar 2013. Rapporten er trykket som Dokument 14 (2012–2013). I punkt 2 nedenfor er det gitt et sammendrag av innholdet i rapporten.

Den nevnte arbeidsgruppen ble oppnevnt av Stortingets presidentskap 24. mai 2012. Stortingets presidentskap var da i sluttfasen av arbeidet med en språklig og teknisk revisjon av forretningsordenen. Under dette arbeidet ble presidentskapet oppmerksom på at forretningsordenen på enkelte punkter også var moden for en innholdsmessig gjennomgang og mulig revisjon. Presidentskapet signaliserte at det tok sikte på å igangsette et arbeid med det, og eventuelt fremme forslag om materielle endringer i forretningsordenen (jf. Innst. 350 S (2011–2012) s. 2 annen spalte). Det ble på denne bakgrunn besluttet å nedsette en arbeidsgruppe til å gjennomgå og eventuelt komme med forslag om en begrenset innholdsmessig revisjon av forretningsordenen. Det ble forutsatt at den innholdsmessige revisjonen skulle bygge på den nye, teknisk reviderte forretningsordenen.

Alle de syv partigruppene på Stortinget ble bedt om å utpeke ett medlem hver til en arbeidsgruppe

som nevnt. I tillegg oppnevnte presidentskapet femte visepresident Dagfinn Høybråten som leder av gruppen. Arbeidsgruppen fikk dermed følgende sammensetning:

Dagfinn Høybråten (leder)
Tove-Lise Torve
Hans Frode Kielland Asmyhr
Trond Helleland
Aksel Hagen
Magnhild Meltveit Kleppa
Hans Olav Syversen
Borghild Tenden

Spesialrådgiver Kyrre Grimstad fra Stortingets administrasjon var arbeidsgruppens sekretær.

Presidentskapet ga arbeidsgruppen følgende mandat:

«Arbeidsgruppen skal gjennomgå og eventuelt fremme forslag om innholdsmessige endringer av Stortingets forretningsorden. Arbeidsgruppen skal ta utgangspunkt i den teknisk reviderte forretningsordenen som planlegges vedtatt i løpet av våren 2012. Representantforslag 84 S (2011–2012) fra Trine Skei Grande forutsettes vurdert av arbeidsgruppen. For øvrig står arbeidsgruppen fritt til å drøfte og fremsette forslag om innholdsmessige endringer av forretningsordenen.

Arbeidsgruppen må avgi sin utredning til Stortingets presidentskap senest 1. mars 2013.»

2. Sammendrag av Dokument 14 (2012–2013)

2.1 Oversikt

I arbeidsgruppens rapport kapittel 2 er det redegjort for arbeidsgruppens forslag til revisjon av en rekke regler i forretningsordenen, på enkelte punkter

med flertalls- og mindretallsmerknader. Et sammen- drag av forslagene er gitt i punkt 2.2 nedenfor. I rap- porten kapittel 3 er det beskrevet en del øvrige end- ringer som arbeidsgruppen har drøftet og vurdert, men som den ikke har villet fremme konkrete forslag om, se punkt 2.3 nedenfor. Rapporten kapittel 4 inne- holder arbeidsgruppens forslag til endringer i de enkelte reglene i forretningsordenen, og enkelte mindretallsforslag til slike endringer.

2.2 Arbeidsgruppens forslag til endringer i forretningsordenen

2.2.1 Opphevelse av § 3 annet ledd

I § 3 annet ledd heter det at «en tjenestemann i Stortingets administrasjon» skal være sekretær i full- maktskomiteen. Etter arbeidsgruppens mening er det unødvendig å presisere dette bare for fullmaktskomi- teen, og det foreslås å stryke § 3 annet ledd.

2.2.2 Forskjellige endringer av beskrivelsene av komiteenes ansvarsområder i § 14

Arbeidsgruppen foreslår en rekke endringer av beskrivelsene av de enkelte komiteenes ansvarsom- råder i § 14.

I § 14 nr. 1 om arbeids- og sosialkomiteen fore- slås å erstatte ordet «funksjonshemmede» med «per- soner med nedsatt funksjonsevne».

Arbeidsgruppen foreslår å overføre saker vedrø- rende gjeldsordning fra finanskomiteen til familie- og kulturkomiteen, som har ansvaret for forbrukersa- ker, jf. § 14 nr. 3.

Begrepet «sivile vernepliktige» i beskrivelsen av justiskomiteens ansvarsområder i § 14 nr. 6 foreslås strøket, ettersom siviltjenesten ble avviklet med virk- ning fra 1. juni 2012.

Det foreslås videre å overføre «statsgaranti ved eksport mv.» fra finanskomiteen til næringskomi- teens ansvarsområder i § 14 nr. 10. Dette er i samsvar med Stortingets vedtak 16. oktober 2012 om forde- ling av rammeområder i forslaget til statsbudsjett for 2013 til de enkelte fagkomiteene, der statsgarantiord- ninger for eksport ble flyttet fra rammeområde 20 under finanskomiteen til rammeområde 9 under næringskomiteen, jf. omtalen i Innst. 1 S (2012– 2013) s. 1.

Arbeidsgruppen peker på at beskrivelsen av finanskomiteens ansvarsområder i § 14 nr. 4 er utda- tert og uhensiktsmessig på en del punkter. Det fore- slås derfor å forenkle bestemmelsen en del, og for- mulere den slik:

«Finanskomiteen: Saker om økonomisk politikk, finansadministrasjon, finansmarked, regnskap og revisjon, folketrygdens inntekter og skatter, avgifter og toll. Om behandlingen av statsbudsjettet og nasjo- nalbudsjettet vises til § 43.»

Forslaget går også ut på å flytte «rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner» fra finanskomite- ens ansvarsområder til § 14 nr. 8 om kommunal- og forvaltningskomiteens ansvarsområder.

Endelig foreslås det å presisere i § 14 nr. 11 at transport- og kommunikasjonskomiteen bare har ansvar for generelle saker om telekommunikasjon og elektronisk kommunikasjon. Dette får klarere frem at mer fagspesifikke saker om slike kommunikasjoner faller under de enkelte fagkomiteenes ansvarsområ- der.

2.2.3 Varamedlemmers adgang til å møte i fellesmøter med den utvidete utenriks- og forsvarskomite

Arbeidsgruppen foreslår at reglene om president- skapets samtykke til at varamedlemmer i utenriks- og forsvarskomiteen kan delta på møter også i den utvi- dete utenriks- og forsvarskomite (DUUFK), jf. § 16 fjerde ledd, gjøres gjeldende også for varamedlem- mer i andre komiteer som deltar på fellesmøter med DUUFK. Etter arbeidsgruppens vurdering bør det være samme regler for varamedlemmers deltakelse i DUUFK uavhengig av hvilken komité de er vara- medlemmer i. Det foreslås å opprette et eget ledd i § 16 med regler om DUUFKs fellesmøter med andre komiteer, der det også vises til reglene i sjetten ledd om at møtene og innkallingene til DUUFK skal være hemmelige.

2.2.4 Forenkling av varaordningen i Europautvalget

Etter arbeidsgruppens vurdering er det ikke behov for like strenge regler for varamedlemmers deltakelse i Europautvalget som i DUUFK. Arbeids- gruppen foreslår derfor å forenkle varaordningen i Europautvalget, slik at varamedlemmer i utenriks- og forsvarskomiteen, og varamedlemmer i andre komi- teer som deltar i konsultasjoner i Europautvalget, uten videre kan møte også i Europautvalget.

2.2.5 Opphevelse av plikten til å kunngjøre komitémøter «ved oppslag i stortings- bygningen»

Arbeidsgruppen foreslår å erstatte kravet i § 25 første ledd om at møter i komiteene skal «kunngjøres før møtet ved oppslag i stortingsbygningen» med en mer fleksibel regel om at møtene skal «kunngjøres på egnet måte».

2.2.6 Ny bestemmelse om komitéleders dobbeltstemme

Det er ikke gitt regler i forretningsordenen om avstemninger i komiteene (bortsett fra spredte min- dretallsrettigheter), og derfor heller ikke regulert hva

som skal skje når avstemninger ender med stemmelikhet. Arbeidsgruppen foreslår derfor at det tas inn regler i forretningsordenen om dette, i form av en egen paragraf (ny § 26).

Etter arbeidsgruppens vurdering bør det presiseres at hovedregelen er at komitévedtak fattes med alminnelig flertall. Når det gjelder hva som skjer ved stemmelikhet, mener arbeidsgruppen at komitélederen bør ha dobbeltstemme ved alle voteringer bortsett fra ved valg, og at fungerende leder får dobbeltstemmen når komitélederen er fraværende. Ved valg kan det være grunn til å bruke de mer kompliserte reglene for slike avstemninger i Stortinget i gjeldende § 59 annet ledd analogisk, og det foreslås å ta inn en henvisning dit.

Ettersom det foreslås en ny § 26, foreslår arbeidsgruppen også å omnummerere alle etterfølgende paragrafer. I så fall blir gjeldende §§ 26 til 39 nye §§ 27 til 40 (det foreslås også en ny § 41, jf. punkt 2.2.14 nedenfor).

2.2.7 En tredjedel av komiteens medlemmer kan kreve at det skal avholdes høring i en sak og beslutte hvem som skal anmodes om å møte til høring

Etter gjeldende § 26 første ledd tredje punktum er det komiteen som «med vanlig flertall» beslutter både om det skal avholdes høring og hvem som skal anmodes om å møte.

Arbeidsgruppens flertall, medlemmene Høybråten, Kielland Asmyhr, Helleland, Hagen, Meltveit Kleppa, Syversen og Tenden, mener at en tredjedel av komiteens medlemmer bør kunne kreve at komiteen skal avholde høring, og bestemme hvem komiteen skal anmode om å møte til høring. For at dette ikke skal føre til at komiteen må avholde høring i uforholdsmessig mange saker, foreslår arbeidsgruppens flertall også at et annet mindretall i komiteen (en annen tredjedel av komiteens medlemmer) skal kunne bringe spørsmålet om å avholde høring inn for presidentskapet for avgjørelse i hvert enkelt tilfelle.

Dersom det vedtas en slik generell mindretallsrettighet til å kreve høring, er det ikke behov for den særlige mindretallsrettigheten i gjeldende § 26 annet ledd tredje punktum, eller den særlige mindretallsretten til å kreve komitéhøring i kontrollsaker i kontroll- og konstitusjonskomiteen i § 15 femte ledd. Videre foreslås det å flytte regelen i gjeldende § 26 første ledd femte punktum om at de som innkalles til høring møter frivillig og selv avgjør om de vil besvare komiteens spørsmål, til nye § 27 fjerde ledd.

Et mindretall i arbeidsgruppen, medlemmet Torve, mener det ikke er behov for innføring av slike mindretallsrettigheter som flertallet foreslår, og at regelen i gjeldende § 26 første ledd derfor bør beholdes slik den lyder i dag.

2.2.8 Forbud mot å avholde høringer mens grunnlovsforslag behandles i plenum

Det kan være av stor betydning både for resultatet og for den enkelte representant at alle har anledning til å være til stede under debatten og voteringen over grunnlovsforslag. Arbeidsgruppen foreslår derfor at det tas inn en regel i nye § 27 om at det ikke er adgang til å avholde høringer i komiteene mens grunnlovsforslag blir behandlet i plenum. Regelen i gjeldende § 26 syvende ledd tredje punktum om forbud mot åpne kontrollhøringer når det er møte i Stortinget, kan i så fall flyttes til det nye tredje ledd. Det foreslås også enkelte andre justeringer av gjeldende § 26, som blir nye § 27.

Et mindretall i arbeidsgruppen, medlemmet Tenden, mener at det i tillegg til forbudet mot høringer under behandlingen av grunnlovsforslag bør være et generelt forbud mot kontrollhøringer når det er møter i plenum, også under den ordinære spørretimen.

2.2.9 Tilgang til dokumenter i komiteer der partigruppen ikke er representert

Partigrupper med mindre enn 11 representanter har ikke medlemmer i alle komiteer, og det kan derfor være vanskelig for små partigrupper å få tilstrekkelig informasjon om saker som behandles i komiteer som partiet ikke har medlem i. Arbeidsgruppen mener derfor at alle partigrupper bør gis mulighet til å få tilgang til dokumenter i alle komiteer, og foreslår en regel om at presidentskapet kan samtykke til at ett medlem i partigruppen får tilgang til alle dokumenter i en bestemt komité som partigruppen ikke har medlem i. Dette vil bare omfatte utkast til innstillinger og andre dokumenter som alle de ordinære komitémedlemmene har tilgang til. Det foreslås også å stille som vilkår for å få slik tilgang at den aktuelle representanten blir bundet av de samme reglene om konfidensialitet og behandling av komiteens dokumenter som gjelder for de ordinære medlemmene av komiteen.

Arbeidsgruppen gir uttrykk for at også rådgivere i partigruppene for den representanten som gis slik tilgang til komitédokumenter, kan gis tilgang til komiteens dokumenter, på linje med representanten selv. Arbeidsgruppen har imidlertid ikke sett det som nødvendig å presisere dette i forretningsordenen.

2.2.10 Endringer i reglene om komiteenes behandling av representantforslag

I gjeldende § 29 er det fastsatt at statsråden skal få anledning til å uttale seg om et representantforslag dersom komiteen «finner at et representantforslag helt eller delvis bør imøtekommes og at saken egner seg for avgjørelse i Stortinget uten nærmere utredning». Arbeidsgruppen foreslår i tillegg å ta inn en regel om at en tredjedel av komiteens medlemmer i

alle tilfeller skal kunne kreve at komiteen sender brev til en statsråd med anmodning om statsrådets uttalelse om et representantforslag, altså også i tilfeller der komiteens flertall ikke vil imøtekomme representantforslaget.

Dersom komiteen finner at det er behov for ytterligere utredning før det tas realitetsstandpunkt til forslaget, bør den «gi innstilling om at forslaget oversendes regjeringen til utredning og uttalelse», jf. gjeldende § 29 tredje punktum. Denne bestemmelsen foreslås videreført som nytt annet ledd annet punktum i nye § 30.

Det foreslås også å ta inn regler i det nye annet ledd om hvilke øvrige vedtak komiteen kan gi tilråding om når det gjelder representantforslag. Ved siden av at forslaget vedtas eller at det sendes til utredning og uttalelse, kan det være aktuelt å tilrå at Stortinget avviser forslaget. Arbeidsgruppen foreslår at uttrykket «avvise» reserveres for tilfeller der komiteen mener at Stortinget ikke bør ta et forslag til videre behandling av formelle grunner. Dette er i tråd med juridisk terminologi på andre rettsområder.

I siste punktum i gjeldende § 29 er det fastsatt at dersom komiteen finner at forslaget ikke bør gis tilslutning, bør den «uten videre fremme innstilling om at forslaget ikke bifalles». Arbeidsgruppen mener at denne bestemmelsen er uheldig av flere grunner, og foreslår at det i stedet tas inn en regel om at det normalt skal gis innstilling om at representantforslaget – som et dokument – «vedlegges protokollen». Dermed vil representantforslaget som ligger til grunn for saken alltid «utkvitteres». I tillegg kan det fremmes innstilling om de vedtakene som komiteen måtte ønske. De eneste tilfellene der det ikke vil være nødvendig å tilrå at representantforslaget vedlegges protokollen, er dersom det gis tilråding om at hele representantforslaget avvises av formelle grunner eller at det oversendes regjeringen til utredning og uttalelse.

Arbeidsgruppen foreslår altså at det presiseres i nye § 30 annet ledd at komiteen ved behandling av representantforslag bare kan gi tilråding om de nevnte vedtaksformene, og i hvilke tilfeller de forskjellige tilrådingene er aktuelle. Arbeidsgruppen understreker at en slik regel om hvilke tilrådingar komiteen kan gi, ikke vil hindre Stortinget i å fatte de vedtak Stortinget vil, som konklusjon på eller i tilknytning til saken.

Arbeidsgruppen foreslår også enkelte andre justeringer av paragrafen.

2.2.11 Generell plikt for komiteene til å avgi innstilling i alle saker

I gjeldende § 29 første punktum er det fastsatt at komiteen skal gi innstilling til Stortinget om representantforslag som komiteen får til behandling. Komiteene vil imidlertid ha plikt til å gi innstilling til

Stortinget om alle saker de får til behandling fra Stortinget. Arbeidsgruppen foreslår at dette fastsettes som en generell plikt, som tas inn i nye § 31 første ledd første punktum.

2.2.12 Opphevelse av bestemmelsen om pause i Stortingets forhandlinger

Etter gjeldende § 33 første ledd annet punktum kan presidentskapet beslutte at det i et stortingsmøte som varer utover kvelden skal være en pause mellom kl. 16.00 og kl. 18.00. Etter at denne regelen ble vedtatt 10. februar 2011 (jf. Innst. 199 S (2010–2011) fra Stortingets presidentskap), har det vært avholdt møtapauser under et svært lite antall møter. Arbeidsgruppen foreslår derfor å oppheve regelen om møtapauser mellom kl. 16.00 og 18.00 som en fast ordning, og i stedet ta inn en regel som gir presidentskapet en generell adgang til å beslutte at det skal holdes pause i et stortingsmøte. Dette kan være aktuelt også i andre tilfeller enn ved møtapauser før et kveldsmøte.

2.2.13 Mulighet for avvisning av enkeltforslag som er behandlet tidligere

I gjeldende § 37 femte ledd heter det at en sak som er endelig avgjort, ikke kan bringes frem igjen eller tas opp på nytt i samme stortings sesjon. Bestemmelsen gjelder for hele saker, og gir ikke adgang til å avvise enkeltforslag for eksempel i et representantforslag, selv om forslaget har blitt behandlet og avgjort tidligere i sesjonen.

Arbeidsgruppen mener at dette er lite hensiktsmessig, ettersom mange representantforslag inneholder en rekke enkeltforslag, og det relativt ofte hender at ett eller flere av disse forslagene er behandlet tidligere i sesjonen. Arbeidsgruppen foreslår derfor at avvisningsregelen i gjeldende § 37 femte ledd bør gjelde for forslag, og ikke bare for hele saker.

Et mindretall i arbeidsgruppen, medlemmet Kjeland Asmyhr, stiller seg i hovedsak bak arbeidsgruppens forslag, men mener at forslag fremmet i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet ikke bør være til hinder for at forslag om det samme tas opp til behandling senere i samme stortings sesjon.

2.2.14 Ny bestemmelse om behandling av utsettelsesforslag

Etter arbeidsgruppens mening bør det tas inn regler i forretningsordenen om behandlingen av forslag om utsettelse av en sak som er tatt opp til behandling i Stortinget. Det foreslås at regler om dette gis i en ny paragraf (nye § 41).

Det kan være aktuelt å fremme forslag om at behandlingen av saken utsettes til et senere stortingsmøte, eller forslag om at saken sendes tilbake til komiteen for videre forberedende behandling.

Arbeidsgruppen foreslår en regel om at forslag om utsettelse av saken til et senere stortingsmøte må tas opp til behandling og votering straks. Det foreslås også at det fastsettes at Stortinget må ta den utsatte saken til behandling innen utgangen av samme stortingssesjon. Disse presiseringene er ikke nødvendige dersom saken sendes tilbake til en komité, ettersom det da vil være opp til komiteen å fremme ny innstilling om saken til Stortinget.

Ettersom det foreslås en ny paragraf (i tillegg til nye § 26, se punkt 2.2.6 ovenfor), blir nummereringen av alle etterfølgende paragrafer forskjøvet med to numre (§§ 40 følgende blir nye §§ 42 følgende).

2.2.15 Endring av reglene om finanskomiteens behandling av statsbudsjettet mv.

I gjeldende § 41 fjerde ledd heter det at finanskomiteen «samtidig» med avgivelse av innstilling om nasjonalbudsjettet og statsbudsjettet (finansinnstillingen, Innst. 2 S), skal avgi «innstilling vedrørende skatter og avgifter og rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner» (Innst. 3 S). I praksis har også Innst. 4 L om endringer i lovgivningen om skatter, avgifter og toll blitt avgitt samtidig med Innst. 2 S.

Dette innebærer at finanskomiteen på den korte tiden som er til rådighet må arbeide parallelt med flere omfattende innstillinger. Arbeidsgruppen mener at dette er lite hensiktsmessig, og foreslår at det åpnes for at Innst. 3 S kan avgis etter finansinnstillingen. Videre foreslår arbeidsgruppen at ordene «rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner» tas ut av bestemmelsen, ettersom det også foreslås at dette overføres til kommunal- og forvaltningskomiteens ansvarsområde i § 14 nr. 8 (se punkt 2.2.2 ovenfor). Dette kan medføre at Stortinget vil treffe det endelige vedtaket om rammetilskudd til kommunesektoren et par uker senere enn med dagens ordning, men etter arbeidsgruppens vurdering vil dette neppe få særlige konsekvenser for kommunenes og fylkeskommunenes budsjettarbeid.

Uten presiseringen av at innstillingen om skatter og avgifter skal avgis «samtidig» med finansinnstillingen, vil bestemmelsen i gjeldende § 41 fjerde ledd etter arbeidsgruppens vurdering bli overflødig, og det foreslås at dette leddet strykes (i nye § 43). Det foreslås også enkelte andre, mindre justeringer av paragrafen.

2.2.16 Utvidet adgang for komiteene til å ta opp saker eller aktuelle tema til bred debatt – Stortinget som aktuell debattarena

Arbeidsgruppen har vurdert flere tiltak for å sikre og styrke mulighetene for å ta opp dagsaktuelle tema til debatt i Stortinget.

Arbeidsgruppen foreslår at komiteene gis anledning til å ta opp enkelte saker eller tema til en bredere

debatt i Stortinget, der lederne for partifraksjonene i komiteen får adgang til et ubegrenset antall innlegg. Dette vil kunne stimulere til en bred debatt om særlig viktige eller aktuelle tema. Forslaget går ut på at den enkelte komité skal kunne ta initiativ til et slikt debattopplegg inntil to ganger per stortingssesjon. Dette skal kunne gjøres ikke bare i saker som komiteen har fått til behandling, men komiteene skal også ellers kunne ta selvstendig initiativ til slike debatter om tema som faller innenfor komiteens ansvarsområde.

En regel om dette foreslås tatt inn i § 22 syvende ledd. Det foreslås også en særregel om taletiden i slike debatter i nye § 51 tredje ledd (gjeldende § 49 tredje ledd).

2.2.17 Oppmykning av reglene om avvisning av interpellasjoner

Etter gjeldende § 66 første ledd tredje punktum bør stortingspresidenten normalt avvise interpellasjoner om blant annet: «b) saker som er under behandling i komiteene, c) saker som det er gitt innstilling om, men som ennå ikke er behandlet av Stortinget». Noen saker, for eksempel representantforslag, kan inneholde en rekke enkeltforslag som dekker et bredt spekter av temaer. Arbeidsgruppen mener det er uheldig om slike «vidtfavnende» saker blir til hinder for senere interpellasjoner om ett av temaene som berøres i saken.

Arbeidsgruppens flertall, medlemmene Høybråten, Torve, Helleland, Hagen, Meltveit Kleppa, Syversen og Tenden, foreslår derfor at avvisningsgrunnene i gjeldende § 66 mykes opp, slik at stortingspresidenten ikke må avvise interpellasjoner som gjelder enkeltforslag som tidligere er tatt opp i en omfattende sak. Arbeidsgruppen foreslår at det tas inn en tilføyelse om dette etter punktoppstillingen i nye § 68 første ledd tredje punktum.

Et mindretall i gruppen, medlemmet Kielland Asmyhr, mener at det ikke bør være noen begrensninger i adgangen til å fremme interpellasjoner (bortsett fra at de ikke kan angå noe som faller utenfor regjeringens ansvarsområde). Etter dette medlemmets mening bør derfor avvisningsgrunnene i gjeldende § 66 første ledd annet punktum bokstav b, c og d oppheves.

2.2.18 To spørsmål til skriftlig besvarelse i uken, uavhengig av spørretimespørsmål

Etter gjeldende § 68 tredje ledd kan det bare stilles til sammen to spørsmål til skriftlig besvarelse og spørsmål i spørretimen per kalenderuke. Etter arbeidsgruppens vurdering kan denne regelen ha ført til at det blir innlevert færre spørsmål til den ordinære spørretimen. Som et bidrag til å revitalisere spørretimen foreslår arbeidsgruppen derfor at representan-

tene skal kunne stille to spørsmål til skriftlig besvarelse per uke selv om de også innleverer spørsmål til den ordinære spørretimen.

2.2.19 Kortere frist for å innlevere spørsmål til ordinær spørretime

Etter gjeldende § 71 annet ledd må spørsmål til den ordinære spørretimen innleveres «senest kl. 14.00 siste torsdag før spørretimen», det vil si seks dager før spørretimen avholdes. Et mindretall i arbeidsgruppen, medlemmet Kielland Asmyhr, mener at en kortere frist vil gjøre det mulig å stille mer dagsaktuelle spørsmål enn i dag. Dette medlemmet foreslår derfor at fristen for innlevering av spørretimespørsmål settes til senest kl. 12.00 siste mandag før spørretimen.

Arbeidsgruppens flertall mener at den gjeldende fristen på seks dager før spørretimen avholdes er hensiktsmessig, særlig for at statsrådene skal ha mulighet til å forberede seg og kunne gi presise og utfyllende svar. Flertallet går derfor ikke inn for å forkorte denne fristen.

2.2.20 Øvrige forslag til mindre endringer

Arbeidsgruppen foreslår også noen mindre justeringer av ord og begreper i forretningsordenen:

- Ordet «referatsaker» i gjeldende § 32 annet ledd fjerde punktum endres til «saker som skal refereres» (i nye § 33).
- Ordet «kart» i gjeldende § 38 annet ledd bokstav c erstattes med «dagsordenen» (i nye § 39).
- Betegnelsen «Reglement om register for representantenes verv og økonomiske interesser» i gjeldende § 74 endres til «reglement om register for stortingsrepresentantenes verv og økonomiske interesser» (i nye § 76), som er den offisielle betegnelsen på reglementet.

2.3 Endringer som arbeidsgruppen har vurdert, men ikke fremmet forslag om

Som nevnt har arbeidsgruppen drøftet en del øvrige mulige endringer av forretningsordenen, som en enstemmig arbeidsgruppe ikke har villet fremme forslag om, i rapporten kapittel 3.

2.3.1 Plikt for statsministeren til å møte i spørretimen minst én gang i måneden

I representantforslag 84 S (2011–2012) ble det foreslått å ta inn en regel i gjeldende § 70 første ledd nytt tredje punktum om at statsministeren, med mindre særlige hensyn tilsier noe annet, skal møte i den muntlige spørretimen minst én gang per måned. Representantforslaget ble behandlet av Stortingets

presidentskap i forrige stortingssesjon, og det ble gitt innstilling om at det «vedlegges protokollen», jf. Innst. 288 S (2011–2012). Innstillingen ble enstemmig bifalt i Stortingets møte 22. mai 2012.

Det ble særskilt presisert i mandatet at arbeidsgruppen skulle vurdere det nevnte representantforslaget. I Dokument 14 (2012–2013) punkt 3.1 peker arbeidsgruppen på at det i dag er praksis for at statsministeren møter i spørretimen omtrent én gang i måneden, og at det synes å være unison enighet både fra regjeringen og Stortingets side, og fra posisjons- og opposisjonspartiene, om at dette er en god ordning. Etter arbeidsgruppens mening bør den likevel praktiseres med en viss grad av fleksibilitet, og arbeidsgruppen ser det derfor ikke som nødvendig å regulere dette i forretningsordenen.

2.3.2 Regler om skriftlige spørsmål fra komiteene

Komiteenes adgang til å stille spørsmål til en statsråd for å belyse bestemte saker som komiteen har til behandling, er etablert gjennom langvarig praksis. Men denne ordningen har bare indirekte kommet til uttrykk i forretningsordenen § 24.

Arbeidsgruppen har vurdert om det bør tas inn en regel i forretningsordenen som utvetydig slår fast at komiteene kan stille spørsmål til statsrådene om saker som komiteen har til behandling. Dette ville gi et klarere rettslig grunnlag for denne spørsmålsordningen. Arbeidsgruppen har også drøftet enkelte problemstillinger i tilknytning til eventuell regulering av slike spørsmål i forretningsordenen.

Etter en samlet vurdering har arbeidsgruppen likevel kommet til at dagens praksis fungerer tilfredsstillende, og har derfor ikke fremmet forslag om en ny bestemmelse i forretningsordenen om skriftlige spørsmål fra komiteene.

2.3.3 Behandlingen av spørsmål om representanters habilitet

Etter gjeldende praksis er det bare helt unntaksvis at en stortingsrepresentant vil være inhabil til å delta i behandlingen av en sak i Stortinget. Men også ut over slike tilfeller kan det tenkes at en representant vil be om å bli fritatt fra å delta i behandlingen av en sak fordi representanten har en særlig sterk personlig interesse i saken.

Arbeidsgruppen mener at det ikke er ønskelig å ta detaljerte inhabilitetsregler inn i forretningsordenen, men drøfter om det kan være grunn til å ta inn en regel om behandlingen av eventuelle spørsmål om en representants habilitet. Arbeidsgruppen har også laget utkast til en slik regel, men har som nevnt ikke fremmet forslag om at en slik regel bør vedtas.

2.3.4 *Alternative sanksjonsformer ved brudd på stortingsrepresentantenes plikter*

Arbeidsgruppen har drøftet spørsmålet om det er behov for å ta inn regler i forretningsordenen om sanksjoner ved brudd på stortingsrepresentantenes plikter. Arbeidsgruppen har blant annet redegjort for regler om dette i andre parlaments regelverk, og for en del prinsipielle juridiske problemstillinger når det gjelder slike sanksjonsregler.

Arbeidsgruppen har imidlertid ikke foreslått at det fastsettes slike regler i forretningsordenen. Det finnes allerede formelle sanksjoner for brudd på representantenes plikter, i form av riksrett og alminnelige strafferettslige reaksjoner. Det finnes også uformelle måter å påtale uønsket adferd på, for eksempel at presidentskapet eller stortingspresidenten henvender seg til den enkelte representant og påpeker at visse typer adferd bryter med skrevne eller uskrevne regler. Etter arbeidsgruppens mening er det derfor ikke behov for å fastsette ytterligere sanksjonsregler i forretningsordenen.

3. Presidentskapets merknader

3.1 Generelt

Presidentskapet viser til rapporten fra arbeidsgruppen for innholdsmessig revisjon av Stortingets forretningsorden i Dokument 14 (2012–2013), og vil i all hovedsak støtte arbeidsgruppens vurderinger og forslag. Presidentskapet merker seg arbeidsgruppens drøftelse av enkelte temaer i rapporten kapittel 3, men vil – i likhet med arbeidsgruppen selv – ikke foreslå endringer i forretningsordenen når det gjelder disse temaene.

På enkelte punkter i rapporten kapittel 2 har arbeidsgruppen delt seg i et flertall og et mindretall. På enkelte andre punkter vil presidentskapet foreslå visse justeringer av arbeidsgruppens forslag. Disse punktene er nærmere kommentert i merknaene nedenfor. Presidentskapet har også gjort enkelte mindre endringer av ordlyden i de enkelte bestemmelsene, som ikke har innholdsmessig betydning og som derfor ikke er kommentert i det følgende.

3.2 Endringer i § 3

I Dokument 14 (2012–2013) punkt 2.1 har arbeidsgruppen foreslått å oppheve fo. § 3 annet ledd. Presidentskapet er enig i at det er unødvendig å presisere at en tjenestemann i Stortingets administrasjon skal være sekretær i fullmaktskomiteen, og støtter forslaget.

Presidentskapet vil i tillegg foreslå en justering av § 3 første ledd. I § 3 første ledd første punktum heter det at Stortinget skal velge en komité som

skal prøve fullmaktene for «representantene og vararepresentantene i det nye storting». I annet punktum heter det at Stortinget også skal velge «like mange vararepresentanter som representanter». Det at det brukes samme begreper begge steder, er egnet til å forvirre. Stortinget skal åpenbart ikke velge vararepresentanter til «det nye storting». Det det siktes til i annet punktum er varamedlemmer og medlemmer i den forberedende fullmaktskomité. Presidentskapet foreslår at dette presiseres i § 3 første ledd annet punktum.

3.3 Endringer av beskrivelsene av komiteenes ansvarsområder i § 14

Presidentskapet viser til Dokument 14 (2012–2013) punkt 2.2, der arbeidsgruppen foreslår en rekke endringer av beskrivelsene av de forskjellige komiteenes ansvarsområder i fo. § 14. Presidentskapet støtter arbeidsgruppens forslag.

I § 14 nr. 6 om justiskomiteens ansvarsområder har arbeidsgruppen foreslått å ta ut ordene «sivile vernepliktige». Dette er begrunnet med at siviltjenesten ble avviklet med virkning fra 1. juni 2012. Arbeidsgruppen har imidlertid ikke foreslått å endre § 14 nr. 9 fjerde punktum bokstav e, der det heter at kontroll- og konstitusjonskomiteen skal behandle «meldinger fra Ombudsmannsnemnda for Forsvaret og Ombudsmannsnemnda for sivile vernepliktige».

Ombudsmannsnemnda for sivile vernepliktige er ikke formelt avviklet, men ettersom siviltjenesten er avviklet, er det neppe lenger behov for en egen ombudsmannsnemnd for sivile vernepliktige. Eventuelle klager om forhold ved en tidligere avtjent siviltjeneste kan antakelig behandles av Ombudsmannsnemnda for forsvaret. Og dersom Ombudsmannsnemnda for sivile vernepliktige oppheves, vil det ikke lenger være behov for en egen melding til Stortinget om virksomheten til Ombudsmannsnemnda for sivile vernepliktige, som frem til nå har blitt avgitt hvert fjerde år ved begynnelsen av hver valgperiode (Dokument 6 i Stortingets dokumentserie). Neste Dokument 6, om nemndas virksomhet i perioden 2010–2013, vil etter all sannsynlighet bli den siste meldingen fra Ombudsmannsnemnda for sivile vernepliktige. Etter presidentskapets mening er det ikke lenger behov for å presisere i fo. § 14 nr. 9 fjerde punktum bokstav e at kontroll- og konstitusjonskomiteen skal behandle meldinger fra «Ombudsmannsnemnda for sivile vernepliktige». Presidentskapet foreslår derfor at denne delen av bestemmelsen strykes.

Under arbeidet med saken har presidentskapet fått enkelte innspill fra partigruppene om ytterligere justeringer av beskrivelsene av komiteenes ansvarsområder, herunder om at enkelte saksområder bør flyttes fra én komité til en annen. President-

skapet vil imidlertid ikke foreslå ytterligere endringer nå. Eventuelle nye justeringer og flytting av ansvarsområder mellom komiteene bør utstå til etter valget og vurderes av det nye storting.

3.4 En tredjedel av komiteens medlemmer kan kreve at det skal avholdes høring i en sak

Presidentskapet viser til Dokument 14 (2012–2013) punkt 2.7, der arbeidsgruppen har foreslått at en tredjedel av medlemmene i en komité skal gis rett til å kreve at komiteen avholder høring i en sak. Presidentskapet støtter i hovedsak arbeidsgruppens forslag.

Det forrige presidentskapet gjennomgikk så sent som i mai 2009 en rekke forslag om styrking av mindretallets rettigheter i Stortinget og komiteene, jf. Innst. S. nr. 235 (2008–2009). Etter en bred vurdering ble mindretallsrettighetene i komiteene styrket på flere punkter, blant annet ved at et mindretall på en tredjedel kan bringe et flertallsvedtak om tidspunkt for å avgi innstilling inn for presidentskapet til avgjørelse (nåværende § 23 annet ledd), at saksordføreren kan kreve at komiteen stiller bestemte skriftlige spørsmål til en statsråd (nåværende § 24 tredje ledd) og at et mindretall på en tredjedel kan bringe et avslag på krav om høring inn for presidentskapet til avgjørelse (nåværende § 26 annet ledd tredje punktum). Presidentskapet foreslår nå en ytterligere styrking av mindretallsrettighetene i komiteene, men vil samtidig påpeke at en fortsatt utvikling i retning av flere mindretallsrettigheter kan gå på bekostning av grunnleggende prinsipper om demokratisk representasjon og flertallsstyre.

I tillegg til regelen om at en tredjedel av komitémedlemmene kan kreve at det avholdes høring, har arbeidsgruppen foreslått en regel om at et annet mindretall i komiteen kan bringe beslutningen om å avholde høring inn for presidentskapet til avgjørelse. Dette er ment å fungere som en slags «sikkerhetsventil», for å unngå at «komiteen må avholde høring i uforholdsmessig mange saker, og at dette kan gå på bekostning av komiteens andre oppgaver», jf. Dokument 14 (2012–2013) s. 8 første spalte. Men slik forslaget er formulert, vil regelen også gi grunnlag for et mindretall i komiteen til å bringe beslutninger fattet av et flertall av komitémedlemmene om å avholde høring, inn for presidentskapet til avgjørelse. Etter presidentskapets mening er det ikke hensiktsmessig å gi et mindretall i komiteen en slik mulighet til å «anke» flertallsbeslutninger om å avholde høring, inn for presidentskapet. Denne muligheten bør forbeholdes tilfeller der det bare er et mindretall som står bak kravet om høring. Presidentskapet foreslår derfor at nye § 27 første ledd fjerde punktum formuleres slik:

«En beslutning om å avholde høring som bare er støttet av et mindretall av komitémedlemmene, kan ved beslutning i samme møte av et mindretall på minst en tredjedel av komiteens medlemmer bringes inn for presidentskapet til avgjørelse.»

3.5 Forbud mot å avholde høringer mens grunnlovsforslag behandles i plenum

I Dokument 14 (2012–2013) punkt 2.8 foreslår en samlet arbeidsgruppe å ta inn en regel i nye fo. § 27 nytt tredje ledd om at det ikke er adgang til å avholde komitéhøring under behandlingen av grunnlovsforslag i Stortinget. Det foreslås også noen ytterligere justeringer av nye § 27. Presidentskapet støtter arbeidsgruppens forslag.

Et mindretall i arbeidsgruppen, medlemmet Tønden, foreslår i tillegg et generelt forbud mot kontrollhøringer når det er møter i plenum, også under den ordinære spørretimen. Presidentskapet ser behovet for å gi flest mulig representanter anledning til å være til stede i stortingssalen også under den ordinære spørretimen. Men dersom adgangen til å holde åpne kontrollhøringer blir underlagt for strenge begrensninger, kan det bli vanskelig for komiteene å finne egnede tidspunkter for disse. Presidentskapet vil derfor ikke foreslå et generelt forbud mot å avholde kontrollhøringer under den ordinære spørretimen.

3.6 Mulighet for avvisning av enkeltforslag som er behandlet tidligere

Presidentskapet viser til Dokument 14 (2012–2013) punkt 2.13, der en samlet arbeidsgruppe har foreslått å endre avvisningsregelen i gjeldende § 37 femte ledd slik at den ikke bare gjelder for hele saker, men også for forslag. Den vil dermed gi grunnlag for å avvise enkelte forslag i en større sak. Presidentskapet støtter dette forslaget.

Første visepresident Øyvind Korsberg viser i tillegg til forslaget fra et mindretall i arbeidsgruppen, medlemmet Kielland Asmyhr, om at begrensningen i adgangen til å ta opp forslag på nytt ikke bør gjelde for forslag fremmet i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet. Som regel fremmes det da en rekke forslag, og dette bør ikke være til hinder for at de samme forslagene kan tas opp til en bredere og grundigere behandling på et senere tidspunkt i sesjonen. I tråd med forslaget fra arbeidsgruppens mindretall vil derfor dette medlem foreslå følgende tillegg til nye § 38 femte ledd, som et nytt tredje punktum i bestemmelsen:

«Forslag fremmet i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet kan tas opp igjen senere i samme stortingssesjon.»

3.7 Endring av reglene om finanskomiteens behandling av statsbudsjettet mv.

I Dokument 14 (2012–2013) punkt 2.15 har arbeidsgruppen foreslått å oppheve bestemmelsen i gjeldende § 41 fjerde ledd om at finanskomiteen skal avgi innstilling blant annet om «rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner» samtidig med innstillingen om nasjonalbudsjettet og statsbudsjettet (Innst. 2 S). Dette henger sammen med forslaget i rapporten punkt 2.2 om å overføre ansvaret for «rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner» fra finanskomiteen til kommunal- og forvaltningskomiteen.

Presidentskapet støtter disse forslagene. Av hensyn til budsjettarbeidet i kommunene og fylkeskommunene er det imidlertid uheldig om dette skulle føre til at budsjettinnstillingen om rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner, og Stortingets behandling av denne, kommer betydelig senere enn i dag. I dag er budsjettinnstillingen fra kommunal- og forvaltningskomiteen en av de siste budsjettinnstillingene som avgis og behandles i Stortinget (de siste fire årene har det vært Innst. 16 S, avgitt i begynnelsen av desember). Kommunal- og forvaltningskomiteens budsjettinnstilling bør derfor avgis og behandles tidligere enn i dag dersom denne komiteen skal avgi innstilling om rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner. Presidentskapet forutsetter at dette kan ordnes på en praktisk måte ved å endre rekkefølgen på de enkelte fagkomiteenes budsjettinnstillinger og behandlingen av dem i Stortinget.

3.8 Utvidet adgang for komiteene til å ta opp saker eller aktuelle tema til bred debatt – Stortinget som aktuell debattarena

I Dokument 14 (2012–2013) punkt 2.16 har arbeidsgruppen foreslått å gi komiteene adgang til inntil to ganger i hver stortingssesjon å ta initiativ til debatter i Stortinget utenom konkrete saker komiteen har fått til behandling, om tema som faller innenfor komiteens ansvarsområde. Presidentskapet støtter dette forslaget.

Arbeidsgruppen har også foreslått et særlig opplegg for slike debatter, der lederne av partifraksjonene i komiteen gis adgang til et ubegrenset antall innlegg. Imidlertid er ikke alle partier representert i alle komiteer. Det kan også tenkes at det er andre i partiet enn lederen av partifraksjonen i den aktuelle komiteen som har spesielle kunnskaper om eller interesse for et bestemt tema. Etter presidentskapets mening bør det derfor overlates til partigruppene å bestemme hvilke av partiets representanter som skal få et ubegrenset antall innlegg i debatten.

Presidentskapet foreslår derfor at nye § 51 tredje ledd annet punktum bokstav d formuleres slik:

«d) I debatter i saker etter § 22 syvende ledd annet punktum gis én representant fra hvert parti adgang til et ubegrenset antall innlegg.»

Presidentskapet vil understreke at det her bare gjøres unntak fra hovedregelen i nye § 51 (gjeldende § 49) tredje ledd første punktum om at ingen taler må ha ordet mer enn to ganger under en debatt. De øvrige reglene om debatter i Stortinget i forretningsordenen kapittel 7 vil gjelde som vanlig for slike debatter.

3.9 Oppmykning av reglene om avvisning av interpellasjoner

I Dokument 14 (2012–2013) punkt 2.17 har flertallet i arbeidsgruppen foreslått å «myke opp» reglene om avvisning av interpellasjoner i fo. § 66 (nye § 68) ved å presisere at det ikke gir grunn til avvisning at en interpellasjon gjelder noe som er tatt opp i enkeltforslag i en mer omfattende sak.

Presidentskapet støtter dette forslaget. Det vil gi grunnlag for en mer fleksibel vurdering av om en interpellasjon bør avvises fordi tilsvarende spørsmål allerede ligger til behandling i komiteene eller Stortinget. Slik sett imøtekommer forslaget også forslaget til arbeidsgruppens mindretall, medlemmet Kielland Asmyhr, om at avvisningsgrunnene i gjeldende § 66 første ledd annet punktum bokstav b, c og d oppheves. Presidentskapet ser derfor ikke grunn til å gå videre med det sistnevnte forslaget.

3.10 Kortere frist for å innlevere spørsmål til ordinær spørretime

I Dokument 14 (2012–2013) punkt 2.19 har et mindretall i arbeidsgruppen, medlemmet Kielland Asmyhr, foreslått at fristen for innlevering av spørretimespørsmål skal være kortere enn i dag, og settes til senest kl. 12.00 siste mandag før spørretimen.

I likhet med arbeidsgruppens flertall mener presidentskapets flertall, alle unntatt første visepresident Øyvind Korsberg, at den gjeldende fristen på ca. seks dager for å levere inn spørsmål til den ordinære spørretimen, er hensiktsmessig, særlig for at statsrådene skal ha mulighet til å forberede seg og kunne gi presise og utfyllende svar på spørsmålene. Flertallet ser derfor ikke grunn til å forkorte denne fristen.

Første visepresident Øyvind Korsberg støtter forslag til arbeidsgruppens mindretall, og viser til begrunnelsen for dette i Dokument 14 (2012–2013) s. 14.

3.11 Ikrafttredelse

Arbeidsgruppen har ikke tatt stilling til når eventuelle endringer i forretningsordenen bør tre i kraft.

Arbeidsgruppens forslag innebærer ganske omfattende endringer av forretningsordenen og omnummerering av de fleste paragrafene. Samtidig er det nå relativt kort tid igjen av innværende valgperiode. Etter presidentskapets mening bør derfor endringene først tre i kraft 1. oktober 2013, det vil si ved starten av neste valgperiode. Det nye storting vil dermed bygge på den reviderte forretningsordenen, samtidig som den gjeldende forretningsordenen kan bestå ut innværende valgperiode.

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra presidentskapets medlem Øyvind Korsberg:

Forslag 1

Stortingets forretningsorden § 38 femte ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Forslag fremmet i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet kan tas opp igjen senere i samme stortingssesjon.

Forslag 2

Stortingets forretningsorden § 73 annet ledd fjerde og femte punktum skal lyde:

Spørsmål til en spørretime må innleveres senest kl. 12.00 siste mandag før spørretimen. Faller en mandag på en høytidsdag, er innleveringsfristen kl. 14.00 siste foregående hverdag.

5. Presidentskapets tilråding

Tilrådingen fremmes av et samlet presidentskap.

Stortingets presidentskap viser til presidentskapets merknader ovenfor, og råder Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

I

I Stortingets forretningsorden gjøres følgende endringer:

§ 3 første ledd annet punktum skal lyde:

Samtidig velger Stortinget også like mange *varamedlemmer* som *medlemmer i komiteen*, og komiteens leder og nestleder.

§ 3 annet ledd oppheves. Nåværende tredje til sjette ledd blir annet til femte ledd.

§ 6 annet ledd annet punktum skal lyde:

Ved senere valg i samme valgperiode foregår avstemningene etter § 60 første ledd bokstav a, med mindre vilkårene for avstemning ved sedler uten underskrift i § 60 første ledd bokstav d er oppfylt.

§ 6 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Oppnår ingen av kandidatene slikt flertall ved første valg eller ved fritt omvalg, foretas bundet omvalg mellom de to kandidatene som har fått størst stemmetall, jf. § 61 annet ledd.

§ 14 nr. 1 skal lyde:

Arbeids- og sosialkomiteen: Saker om arbeidsmarked og arbeidsmiljø, arbeidsrettete ytelser, pensjoner, sosiale stønader og politikk overfor *personer med nedsatt funksjonsevne*.

§ 14 nr. 3 skal lyde:

Familie- og kulturkomiteen: Saker om familie, barn og ungdom, likestilling mellom kvinner og menn, forbrukersaker, *herunder saker om gjeldsordning*, og saker om kultur.

§ 14 nr. 4 skal lyde:

Finanskomiteen: Saker om økonomisk politikk, *finansadministrasjon, finansmarked, regnskap og revisjon*, folketrygdens inntekter og skatter, avgifter og toll. Om behandlingen av statsbudsjettet og nasjonalbudsjettet vises til § 43.

§ 14 nr. 6 skal lyde:

Justiskomiteen: Saker om rettsvesen, kriminalomsorg, *politiet, andre justisformål*, sivil beredskap, rettfærdsvederlag, alminnelig forvaltningslovgivning, straffelovgivning, prosesslovgivning og alminnelig sivillovgivning.

§ 14 nr. 8 skal lyde:

Kommunal- og forvaltningskomiteen: Saker om kommunal forvaltning, regional- og distriktpolitikk, *rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner*, innvandringspolitikk, boligforhold, bygningssaker, nasjonale minoriteter, samiske spørsmål unntatt reglene om valg til Sametinget, saker om organisering og virkeområde for statlig forvaltning, statens fellesadministrasjon, statlig personalpolitikk, *herunder lønnsforhold*, og partistøtte.

§ 14 nr. 9 tredje punktum skal lyde:

Saker der Stortinget skal ta stilling til hvorvidt konstitusjonelt ansvar skal gjøres gjeldende, herunder om Stortingets ansvarskommisjon skal anmodes om å foreta nødvendige undersøkelser for å klarlegge grunnlaget for slikt ansvar, jf. § 15 annet og tredje ledd og § 44.

§ 14 nr. 9 fjerde punktum bokstav e skal lyde:

e) meldinger fra Ombudsmannsnemnda for Forsvaret,

§ 14 nr. 10 skal lyde:

Næringskomiteen: Saker om nærings-, industri- og handelsvirksomhet, skipsfart, statlig eierskapspolitikk, statsgaranti ved eksport mv., konkurranse- og prispolitikk, landbruk, jordbruksavtalen, maktpolitikk, fiskeri, fangst, akvakultur og laksefiske.

§ 14 nr. 11 skal lyde:

Transport- og kommunikasjonskomiteen: Saker om innenlands transport, post, *generelle saker om telekommunikasjon og elektronisk kommunikasjon*, og oppgaver under Kystverket.

§ 15 femte ledd oppheves. Nåværende sjette og syvende ledd blir femte og sjette ledd.

§ 16 sjette ledd annet punktum oppheves. Nåværende tredje punktum blir annet punktum.

§ 16 nytt syvende ledd skal lyde:

Den utvidete utenriks- og forsvarskomite kan beslutte å holde fellesmøter med andre komiteer. Sjette ledd gjelder også for slike fellesmøter. Fjerde ledd annet punktum gjelder tilsvarende for varamedlemmer i komiteer som det holdes fellesmøte med.

Nåværende § 16 syvende ledd blir åttende ledd.

§ 17 annet ledd skal lyde:

Europautvalget består av utenriks- og forsvarskomiteen og medlemmene av den norske delegasjonen til parlamentarikerkomiteen for EØS. Utenriks- og forsvarskomiteen eller dens leder kan dessuten beslutte at en eller flere andre komiteer skal delta ved bestemte konsultasjoner. *Varamedlemmer i utenriks- og forsvarskomiteen møter også i Europautvalget. Det samme gjelder varamedlemmer i andre komiteer som deltar i konsultasjoner etter annet punktum.*

§ 22 syvende ledd nytt annet punktum skal lyde:

Komiteene kan likevel inntil to ganger i hver stortingssesjon ta opp en sak til debatt i Stortinget

utenom konkrete saker komiteen har fått til behandling, om tema som faller innenfor komiteens ansvarsområde.

§ 25 første ledd skal lyde:

Innkalling til møte i komiteen skal inneholde dagsorden. *Møtetidspunktet skal kunngjøres på egnet måte.*

§ 25 fjerde ledd oppheves.

Ny § 26 skal lyde:

§ 26 *Avstemninger i komiteene*

Et komitévedtak er gyldig når minst tre femtedeler av medlemmene har vært til stede og avgitt stemme.

Komitévedtak fattes som hovedregel ved alminnelig flertall. Bortsett fra ved valg er komitélederens stemme utslagsgivende dersom en avstemning viser like mange stemmer for og imot. I komitélederens fravær er fungerende komitéleders stemme utslagsgivende.

Ved valg gjelder § 61 annet ledd tilsvarende.

Nåværende § 26 blir § 27 og skal lyde:

§ 27 *Komitéhøringer*

Komiteen kan avholde høringer. Med høring menes et møte i komiteen der den mottar muntlige forklaringer fra personer som den selv anmoder om å komme, eller som søker om å få legge frem opplysninger for komiteen. *En tredjedel av medlemmene i komiteen kan kreve at det skal avholdes høring i en sak og beslutte hvem som skal anmodes om å møte til høring. En beslutning om å avholde høring som bare er støttet av et mindretall av komitémedlemmene, kan ved beslutning i samme møte av et mindretall på minst en tredjedel av komiteens medlemmer bringes inn for presidentskapet til avgjørelse.*

Spørsmålet om å avholde høring skal oppføres som en egen sak i innkallingen til et komitémøte. Bare saker som er til behandling i komiteen, og der det er valgt saksordfører, kan være gjenstand for høring.

Det er ikke adgang til å avholde høring under behandlingen av grunnlovsforslag i Stortinget. Det er ikke adgang til å holde åpen kontrollhøring når det er møte i Stortinget, bortsett fra under den ordinære spørretimen.

De som anmodes om å møte til høring møter frivillig og avgjør selv om de vil besvare komiteens spørsmål. Komiteen kan etter søknad få presidentskapets samtykke til å dekke nødvendige utgifter for personer som deltar i en høring etter anmodning fra komiteen.

Komiteens høringer foregår for åpne dører. Komiteen kan likevel med vanlig flertall beslutte at høringen helt eller delvis skal foregå for lukkede dører. Et medlem av komiteen kan kreve at en åpen høring avbrytes for at komiteen skal behandle den videre fremdriften, herunder forslag om at høringen skal avsluttes eller fortsette for lukkede dører. Komiteen kan bare motta taushetsbelagte opplysninger for lukkede dører. Under åpen høring må komiteens medlemmer ikke gjengi eller vise til opplysninger underlagt lov- eller instruksfestet taushetsplikt.

Meningsutveksling mellom komitémedlemmene skal ikke finne sted under en åpen høring.

Åpne høringer skal kunngjøres senest 24 timer før høringen. I ekstraordinære tilfeller kan åpen høring kunngjøres med kortere varsel. Under en åpen høring skal det finnes plasser for tilhørere. Antall tilhørere kan begrenses av plasshensyn. Tilhørere som opptrer forstyrrende, kan bortvises.

Komiteen kan beslutte at det skal tas stenografisk referat fra en åpen kontrollhøring, jf. reglement for åpne kontrollhøringer. Beslutning om stenografisk referat fra andre høringer krever samtykke av presidentskapet. For øvrig kan komiteen beslutte at høringen skal tas opp på lydbånd. Komiteen kan beslutte at det ikke kan tas lyd- eller bildeopptak i en høring som for øvrig er åpen.

Komiteen fastsetter selv den nærmere prosedyren for sine høringer, herunder fordeling av taletid, rekkefølge og antall hoved- og oppfølgingsspørsmål. Åpne kontrollhøringer skal foregå etter reglement for åpne kontrollhøringer, vedtatt av Stortinget.

Nåværende §§ 27 og 28 blir §§ 28 og 29.

Nye § 29 nytt tredje ledd skal lyde:

Presidentskapet kan etter søknad gi samtykke til at én representant fra hvert parti som ikke er representert i en komité, får tilgang til alle dokumenter i den aktuelle komiteen. Regler om konfidensialitet og behandling av komiteens dokumenter gjelder i så fall tilsvarende for den representanten som får slik tilgang.

Nåværende § 29 blir § 30 og skal lyde:

§ 30 Særlig om komiteenes behandling av representantforslag

Hvis komiteen finner at et representantforslag helt eller delvis bør imøtekommes og at saken egner seg for avgjørelse i Stortinget uten nærmere utredning, bør statsråden gis anledning til å uttale seg om forslaget før realitetsinnstilling avgis. For øvrig kan en tredjedel av komiteens medlemmer kreve at det sendes brev til en statsråd med anmodning om statsrådets uttalelse om et representantforslag.

Hvis komiteen mener at Stortinget av formelle grunner ikke bør ta forslaget til realitetsbehandling, gis innstilling om at forslaget avvises. Er det behov for ytterligere utredning før det tas realitetsstandpunkt, kan komiteen gi innstilling om at forslaget oversendes regjeringen til utredning og uttalelse. I alle andre tilfeller gis det innstilling om at representantforslaget vedlegges protokollen, eventuelt i tillegg til andre forslag.

Nåværende § 30 blir § 31.

Nye § 31 første ledd første punktum skal lyde:

Komiteene skal gi Stortinget skriftlig innstilling i alle saker de får til behandling.

Nye § 31 femte ledd første punktum skal lyde:

Forslag som omhandles og utformes i innstillingen, jf. § 40 første ledd, skal stilles opp summarisk og i nummerorden i et eget avsnitt i innstillingens premisser.

Nåværende § 31 blir § 32.

Nåværende § 32 blir § 33, der annet ledd fjerde punktum skal lyde:

Det samme gjelder hvis dagsordenen bare omfatter saker som skal refereres.

Nåværende § 33 blir § 34, der første ledd annet punktum skal lyde:

Presidentskapet kan beslutte at møtet etter vanlig kunngjøring skal avsluttes og settes på nytt samme dag.

Nåværende § 34 blir § 35.

Nåværende § 35 blir § 36, der tredje ledd skal lyde:

Referat fra forhandlingene føres inn i en egen protokoll (jf. § 64), og både den og de referatkonseptene som finnes, skal i forseglet stand legges i arkivet.

Nåværende § 36 blir § 37.

Nåværende § 37 blir § 38, der femte ledd skal lyde:

Når et forslag er endelig avgjort, må forslaget ikke bringes frem igjen eller tas opp på nytt i samme stortingssesjon. Er det påtrengende nødvendig, eller fremmer regjeringen proposisjon eller melding innenfor samme saksområde for Stortinget, kan Stortinget likevel fatte vedtak om at et forslag tas opp til ny behandling, forutsatt at det igjen blir komitébehandlet.

Nåværende § 38 blir § 39, der annet ledd bokstav c skal lyde:

- c) legges ut til gjennomsyn for representantene i minst én dag og deretter føres opp på *dagsordenen* til behandling,

Nåværende § 39 blir § 40.

Nye § 40 første ledd tredje og fjerde punktum skal lyde:

Om slike forslag gjelder for øvrig de samme reglene som for forslag som utformes i innstillingen, jf. § 31 sjette ledd. Forslag om at konstitusjonelt ansvar skal gjøres gjeldende eller forslag om å iverksette undersøkelser som nevnt i § 44 første ledd, skal likevel sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen dersom forholdet ikke allerede har vært behandlet av eller forelagt for komiteen, jf. § 15 annet til fjerde ledd.

Nye § 40 annet ledd skal lyde:

For behandling av forslag som fremsettes under en debatt, gjelder § 39 annet ledd tilsvarende. Det samme gjelder forslag som fremsettes i tilknytning til en debatt om en redegjørelse etter § 45 som avholdes i et senere møte.

Ny § 41 skal lyde:

§ 41 *Behandling av forslag om å utsette saken eller sende den tilbake til komité*

Før debatten om en sak er avsluttet, kan det fremsettes forslag om at saken sendes tilbake til komiteen eller at Stortingets videre behandling av saken utsettes til et senere møte i samme stortings sesjon. Forslag om utsettelse av saken til et senere stortingsmøte må tas opp til behandling og votering straks.

Nåværende § 40 blir § 42.

Nåværende § 41 blir § 43 og skal lyde:

§ 43 *Behandlingen av statsbudsjett og nasjonalbudsjett*

Kongelig proposisjon om statsbudsjett for det påfølgende budsjettåret legges frem for Stortinget innen seks dager etter Stortingets åpning, jf. § 8 i bevilgningsreglementet. Samtidig legges frem stortingsmelding om nasjonalbudsjett.

Etter at den kongelige proposisjonen om statsbudsjett er lagt frem for Stortinget, avgir presidentskapet innstilling om fordelingen av budsjettkapitlene på de enkelte komiteer og om rammeområder. Videre skal presidentskapet – etter at komitélederne har hatt anledning til å uttale seg – fastsette og kunn-

gjøre fristene for avgivelse av budsjettinnstillingene og datoene for Stortingets behandling av dem.

Senest 20. november skal finanskomiteen avgir innstilling om nasjonalbudsjett og statsbudsjett, med forslag til rammevedtak for bevilgninger i samsvarende med inndelingen i rammeområder fastsatt av Stortinget. Forslag til bevilgningsvedtak som utformes i innstillingen eller fremsettes ved behandlingen av den, skal inneholde beløp for alle rammer, og kan ikke gå under rammenivå. I Stortinget kan det ikke voteres særskilt over enkelte deler av et slikt *forslag*.

Stortinget skal behandle innstillingen nevnt i tredje ledd innen en uke etter avgivelse. Stortingets rammevedtak er bindende for den etterfølgende budsjettbehandlingen samme år.

Deretter skal fagkomiteene avgir innstilling om bevilgninger innen de rammeområdene de er tildelt. Forslag til bevilgningsvedtak som utformes i en slik innstilling eller fremsettes ved behandlingen av den, skal omfatte alle kapitler og poster innenfor det enkelte rammeområde, og kan ikke fravike de rammene Stortinget har vedtatt. I Stortinget kan det ikke voteres særskilt over enkelte deler av et slikt forslag.

Fagkomiteenes budsjettinnstillinger skal behandles av Stortinget senest 15. desember. De budsjettvedtakene Stortinget gjør ved behandlingen av disse innstillingene, er endelige.

Eventuell kongelig samleproposisjon om endringer i statsbudsjett legges frem senest 15. mai i budsjettåret, sammen med stortingsmelding om revidert nasjonalbudsjett. Finanskomiteen avgir innstilling om disse senest annen fredag i juni. Ved behandling av endringer i statsbudsjett i budsjettåret kan det ikke voteres særskilt over enkelte deler av et forslag, dersom forslagsstilleren motsetter seg dette.

Nåværende §§ 42 til 49 blir §§ 44 til 51.

Nye § 51 første ledd annet punktum skal lyde:

Et slikt vedtak medfører at den enkelte taler kan gis kortere taletid enn det som er fastsatt i § 52.

Nye § 51 tredje ledd skal lyde:

Ingen taler må ha ordet mer enn to ganger under debatten om en sak, eller under hver del av debatten, dersom debatten er delt. Fra dette gjelder følgende unntak:

- Begrensningen gjelder ikke for saksordførere og den statsråd saken hører under. I alminnelige politiske debatter gjelder begrensningen ikke for statsministeren og lederne i partigruppene.
- Presidenten kan gi adgang til en kort merknad.
- Presidenten kan tillate at en taler fra hver parti-gruppe får ordet mer enn to ganger.

- d) *I debatter i saker etter § 22 syvende ledd annet punktum gis én representant fra hvert parti adgang til et ubegrenset antall innlegg.*
- e) Etter forslag av presidenten kan Stortinget vedta å gjøre unntak fra hovedregelen.

Nåværende § 50 blir § 52, der første ledd tredje punktum skal lyde:

En muntlig redegjørelse av et regjeringsmedlem, jf. § 45, må ikke overskride én time.

Nåværende §§ 51 til 59 blir §§ 53 til 61.

Nye § 61 første ledd første punktum skal lyde:

Ved avstemning etter § 60 første ledd bokstav a, b eller c avgjøres saken ved vanlig stemmeflertall, dvs. over halvparten av avgitte stemmer, med mindre Stortinget har bestemt noe annet.

Nye § 61 annet ledd første punktum skal lyde:

Ved avstemning etter § 60 første ledd bokstav d er et relativt flertall, dvs. flere stemmer enn for noe annet forslag, avgjørende for utfallet av valget, dersom det ikke i lov eller reglement eller for det enkelte tilfelle er bestemt at det skal kreves mer enn halvparten av stemmene for at noen skal regnes for valgt.

Nåværende §§ 60 og 61 blir §§ 62 og 63.

Nåværende § 62 blir § 64, der annet ledd skal lyde:

Protokoller fra møter for lukkede dører som ikke vedtas offentliggjort (jf. § 36 tredje ledd), leses opp og vedtas før møtet heves.

Nåværende §§ 63 til 66 blir §§ 65 til 68.

Nye § 68 første ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Det gir ikke grunn til avvisning etter bokstav b eller c at interpellasjonen gjelder noe som er tatt opp i enkeltforslag i en mer omfattende sak.

Nye § 68 annet ledd første punktum skal lyde:

Presidenten kan også gripe inn mot formuleringer som nevnt i § 55 tredje ledd.

Nåværende §§ 67 og 68 blir §§ 69 og 70.

Nye § 70 annet ledd første punktum skal lyde:

Presidenten bør avvise spørsmål om noe som faller utenfor regjeringens ansvarsområde, og kan gripe inn mot formuleringer som nevnt i § 55 tredje ledd.

Nye § 70 tredje ledd første punktum skal lyde:

I løpet av én kalenderuke kan en representant stille inntil to spørsmål til skriftlig besvarelse.

Nåværende §§ 69 og 70 blir §§ 71 og 72.

Nåværende § 71 blir § 73, der annet ledd annet punktum skal lyde:

Dessuten kan presidenten gripe inn mot formuleringer som nevnt i § 55 tredje ledd.

Nåværende §§ 72 og 73 blir §§ 74 og 75.

Nåværende § 74 blir § 76, der første punktum skal lyde:

Representantene skal registrere de verv og økonomiske interesser som fremgår av *reglement* om register for *stortingsrepresentantenes* verv og økonomiske interesser, på den måte og under de vilkårene som er beskrevet der.

Nåværende §§ 75 til 77 blir §§ 77 til 79.

II

Endringene trer i kraft 1. oktober 2013.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 18. april 2013

Dag Terje Andersen

Øyvind Korsberg

Per-Kristian Foss

Marit Nybakk

Akhtar Chaudhry

Laila Dāvøy

